

17.02.2022

Група № 35

Мегей А.В.

Історія України

Урок № 14

Тема: **Узагальнення. Тематичний контроль №3 з теми «Україна в період загострення кризи радянської системи»**

Узагальнення

Пошуки виходу зі стану застою спонукали керівництво СРСР здійснити т. зв. «косигінську» реформу, яка передбачала розширення господарської самостійності підприємств та оцінку їхньої роботи з огляду на економічні показники.

Загроза втрати всевладдя командно-адміністративною системою призвела до згорання реформи й утвердження застійних явищ.

Повернення до галузевої системи централізованого управління господарством знову обмежило повноваження уряду УРСР на користь союзного уряду.

Українська економіка до середини 1970-х років вичерпала можливості екстенсивного розвитку. Проте Москва продовжувала спрямовувати УРСР до розвитку базових галузей та ВПК. Диспропорції в господарстві УРСР призвели до погіршення екологічного становища, дефіциту товарів, «тінізації» економіки, деморалізації суспільства.

Проблеми сільського господарства вирішували за допомогою важелів командно-адміністративного управління та збільшення капіталовкладень. Хибність цього шляху засвідчив провал «Продовольчої програми».

Консервативні неосталіністські орієнтації Кремля зафіксували ідеологічна концепція розвинутого соціалізму та нова радянська конституція, які відхиляли потребу рішучих економічних перетворень.

У соціальній структурі переважало робітництво, проте вершину соціальної піраміди посідала партійно-державна номенклатура. За етнопонаціональною структурою УРСР залишалася моноетнічним суспільством зі значним числом росіян і представників інших етносів.

Продовження колонізаторської та асиміляторської політики уряду СРСР за умов певної лібералізації та десталінізації призвело до виникнення дисидентського руху. У ньому сформувалися реформістська (правозахисна), націонал-комуністична, радикально-націоналістична, релігійна течії. Складовою дисидентського руху став і кримськотатарський національний рух за повернення на історичну Батьківщину — Кримський півострів.

У дисидентському русі переважала реформістська (правозахисна) течія, ґрунтована на ідеї розвитку радянської демократії відповідно до визнаних засновниками й конституцією СРСР демократичних прав і свобод, уключаючи національні; на використанні винятково легітимних і мирних засобів захисту інтересів України. Репресивні дії влади проти дисидентів призвели до політизації руху, пошуків міжнародно-правових інструментів захисту інтересів України, що й намагалася втілити в життя Українська Гельсінська група. Світова громадськість, пробуджена українською діаспорою, завжди підтримувала український народ щодо його прагнень до свободи.

Провідну роль у розвитку української культури цього періоду відігравали митці-шістдесятники, які працювали на засадах свободи творчості, захисту рідної культури від асиміляційного наступу, утвердження ідеї суверенної людини. Утілення цих засад привело до формування в українській культурі течій, опозиційних радянській гуманітарній політиці, серед яких особливо вирізнялося українське «поетичне кіно».

7

Які риси були притаманні розвитку народного господарства УРСР у другій половині 1970 — 1980-х рр.?

- 1 бюрократизація управління, домінування командно-адміністративних методів організації виробництва;
- 2 розквіт колгоспно-радгоспної системи, її вдосконалення, запровадження нових агротехнологій і культур;
- 3 домінування важкої промисловості, остаточне формування воєнно-промислового комплексу, криза виробництва товарів народного споживання; дефіцит товарів масового споживання, загострення продовольчої та житлової проблем;
- 4 розвиток індивідуального підприємництва у сфері послуг населення та в сільському господарстві;
- 5 пріоритетний розвиток наукоємного виробництва, масове запровадження досягнень науково-технічної революції;
- 6 криза колгоспно-радгоспної системи, низький рівень агрокультури та землекористування, розробка «Продовольчої програми».

III рівень

8

Установіть відповідність між прізвищами митців та фактами їхньої творчої біографії.

1 В. Симоненко	А поет, прозаїк, автор збірок «Тиша і грім», «Земне тяжіння», «Лебеді материнства»
2 І. Дзюба	Б літературознавець, публіцист, автор книжок «Інтернаціоналізм чи русифікація?», «Во то не просто мова, звуки»; автор сценаріїв до фільмів «Тарас Шевченко. Заповіт», «Поет і княжна»
3 І. Драч	В поет, автор збірок «Соняшник», «Протуберанці серця», «Корінь і крона»; автор сценаріїв до фільмів «Криниця для спраглих», «Камінний хрест»
4 В. Стус	Г поет, перекладач, літературознавець; автор збірок «Поезії», «І край мене почує», «Феномен доби», спогадів «Не відлюбив свою тривогу ранню...»
- Д живописець, графік, член клубу творчої молоді «Сучасник»; за підписання в 1968 р. «Листа-протесту 137» його було виключено зі Спілки художників

9

Установіть послідовність подій, що відбувалися в Україні в середині 1960 — на початку 1980-х рр.

- А у Києві було відкрито палац культури «Україна»
- Б у журналі «Вітчизна» було опубліковано роман О. Гончара «Собор»
- В Верховна Рада УРСР ухвалила нову Конституцію Української РСР
- Г на посаду першого секретаря ЦК КП України було обрано В. Щербицького

IV рівень

10

Які чинники впливали на процес швидкої русифікації УРСР у другій половині 1960 — першій половині 1980-х рр.? Обґрунтуйте свою відповідь.

Виконані завдання контрольної роботи відправте мені на електронну пошту anastasiamegei@ukr.net. У темі листа вказати номер групи, назву навчальної дисципліни, номер уроку, ПІБ.